

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työntekijän eläkelain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työntekijän eläkelain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 30/2022 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sosiaali- ja terveystoimi (StVM 6/2022 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 153 §:n 1 momentti, 166 §:n otsikko ja 2 momentti, 167 ja 169 §, 171 §:n otsikko ja 1—3 momentti, 174 §:n 2 kohta sekä 194 ja 201 §, sellaisina kuin niistä ovat 153 §:n 1 momentti laissa 945/2016, 169 § osaksi laissa 1112/2007, 171 §:n otsikko ja 3 momentti laissa 1121/2006, 171 §:n 1 momentti laissa 220/2011, 171 §:n 2 momentti laissa 950/2021, 174 §:n 2 kohta laissa 69/2016, 194 § laissa 794/2012 sekä 201 § laissa 317/2015, seuraavasti:

153 §

Työntekijän työeläkevakuutusmaksun määrä

Työntekijän työeläkevakuutusmaksu on 4,2 prosenttia lisättynä puolella siitä prosenttimäärästä, jolla tämän lain mukaisen vakuutuksen keskimääräinen työeläkevakuutusmaksu prosentteina palkasta ylittää luvun 18,2. Keskimääräinen työeläkevakuutusmaksu lasketaan ottaen huomioon 169 §:n 5 momentissa tarkoitetut maksun alennukset.

Eduskunnan vastaus EV 52/2022 vp

166 §

Vakuutusmaksujen ja vastuuvelan laskuperusteet

— — — — —
Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään eläkesäätiöiden vastuuvelan laskuperusteet.

167 §

Ehtojen ja laskuperusteiden yhdenmukaisuus

Sosiaali- ja terveysministeriö saa vain erityisestä syystä vahvistaa eläkevakuutuksen ehtoihin tai laskuperusteisiin eroja, jotka vaikeuttavat tämän lain toimeenpanoa tai eläkelaitosten yhteisten asioiden hoitamista.

169 §

Työeläkevakuutusyhtiölle maksettavien vakuutusmaksujen laskuperusteet

Työeläkevakuutusyhtiölle maksettavien vakuutusmaksujen laskuperusteista on käytävä ilmi, miten vakuutusmaksu lasketaan ja miten se jakautuu eri kululajeja varten perittäviin osiin.

Työeläkevakuutusyhtiön on laadittava vakuutusmaksujen laskuperusteet siten, että työnantaja kohdellaan yhdenmukaisesti. Laskuperusteet voidaan laatia siten, että työnantajan toteutunut työkyvyttömyyseläke- ja kuntoutusrahakorvausmeno otetaan huomioon vakuutusmaksua määrittäessä.

Työeläkevakuutusyhtiöiden vakuutusmaksun suuruutta määrittäessä otetaan vuosittain huomioon työeläkevakuutusyhtiön osuus 178—181 §:ssä ja Eläketurvakeskuksesta annetun lain 5 §:ssä mainituista yhteisesti kustannettavista kuluista.

Työeläkevakuutusyhtiölle maksettavien vakuutusmaksujen laskuperusteisiin on sisällyttävä työeläkevakuutusmaksun hoitokustannusosaa koskevat perusteet. Hoitokustannusosalla tarkoitetaan työeläkevakuutusmaksun sitä osaa, jolla katetaan työeläkevakuutusyhtiön tämän lain mukaisen toiminnan liikekulut lukuun ottamatta sijoitustoiminnasta syntyviä tai erityisestä syystä muilla maksunosilla katettavia liikekuluja. Hoitokustannusosan laskuperusteet on laadittava 168 §:n 1 momentissa säädetty turvaavuus huomioon ottaen siten, että hoitokustannusosan tuotto vastaa työeläkevakuutusyhtiön tämän lain mukaisen toiminnan liikekuluja ja että työnantajan hoitokustannusosa on kohtuullisessa suhteessa työnantajan vakuutuksista aiheutuviin liikekuluihin.

Kun työeläkevakuutus on järjestetty työeläkevakuutusyhtiössä, työnantajalla on oikeus osuuteen vakuutusliikkeen mahdollisesti tuottamasta ylijäämästä. Laskuperusteet tästä aiheutuville vakuutusmaksujen alennuksille tai muille vastaaville eduille on laadittava siten, että kohtuullisessa määrin otetaan huomioon ylijäämän kokonaismäärä ja muodostumistapa. Vakuutusmaksujen alennukset ja muut vastaavat edut eivät saa vaarantaa työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 7 luvun mukaisten vakavaraisuusvaatimusten täyttymistä.

Mitä 5 momentissa säädetään, ei koske sellaista tilapäistä työnantajaa, joka on järjestänyt työntekijöidensä eläketurvan 147 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

Eduskunnan vastaus EV 52/2022 vp

171 §

Vanhuuseläkevastuun tarkistaminen

Vanhuuseläkkeiden rahastoituja osia tarkistetaan vuosittain määrällä, joka lasketaan 166 §:ssä tarkoitettuihin laskuperusteisiin sisällytettävän eläkevastuun täydennyskertoimen perusteella. Täydennyskerroin määritellään ottaen huomioon eläkkeiden turvaamisesta johtuvat vaatimukset ja eläkelaitosten vakavaraisuus vähintään neljännesvuosittain tarkasteltuna. Täydennyskerroin on määriteltävä siten, että sen arvo tukee vanhuuseläkkeiden rahoitusta ja eläkelaitosten pitkäjänteistä sijoitustoimintaa. Täydennyskerroin voi pienentää vanhuuseläkkeiden rahastoituja osia vain silloin, kun eläkelaitosten keskimääräinen vakavaraisuus on alentunut merkittävästi. Täydennyskertoimen arvon laskee Eläketurvakeskus eläkelaitosten antamien tietojen perusteella.

Jos eläkelaitosten osaketuottosidonnaisten lisävakuumvastuiden yhteismäärä on suurempi kuin yksi prosentti eläkelaitosten 168 §:n 2 momentissa tarkoitettujen osaketuottosidonnaisen lisävakuumvastuun laskennan perusteena olevien vastuuvetkojen yhteismäärästä, ylittävä osuus on käytettävä tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettujen rahastoitujen osien tarkistuksiin.

Tässä pykälässä tarkoitetut tarkistukset voidaan kohdistaa erilaisina eri ikäluokkien vastaisten ja alkaneiden vanhuuseläkkeiden rahastoihiin osiin siten, että vakuutusmaksutason kehitys muodostuu pitkällä aikavälillä tasaiseksi.

174 §

Eläkelaitoksen vastuu vanhuuseläkkeestä

Kukin työeläkelaitos on vastuussa:

2) määrästä, jolla eläkelaitoksen vastuulla olevaa osaa on tarkistettu 171 §:n nojalla ja sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien tai antamien laskuperusteiden mukaisesti;

194 §

Työnantajan oikeus saada tietoja

Työnantajalla on oikeus saada eläkelaitokselta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä talous- ja henkilöstöhallintoon ja yrityksen työeläkevakuutusmaksun tarkastamista varten välttämättömät tiedot tämän lain mukaan myönnetystä eläkkeestä ja sen muodosta, myönnetyn eläkkeen alkamis- ja päättymispäivästä sekä työnantajan vakuutusmaksuun vaikuttavista tekijöistä.

Eduskunnan vastaus EV 52/2022 vp

201 §

Tiedot vanhuuseläkevastuiden tarkistamiseksi

Eläketurvakeskuksella on oikeus määräämässään ajassa ja muodossa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada eläkelaitokselta 171 §:n 1 momentissa tarkoitettun eläkevastuun täydennyskertoimen laskemiseksi tarvittavat tiedot eläkelaitoksen vastuuvastuusta ja vakavaraisuuspääomasta sekä 168 §:n 3 momentissa tarkoitettun keskimääräisen vuosituotto-%:n laskemiseksi tarvittavat tiedot eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain 11 §:ssä tarkoitettulla kehittyneissä valtioissa säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteina olevien osakesijoitusten määrästä ja tuotosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 14 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 14 §:n 2 momentti ja 18 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 442/2012, seuraavasti:

14 §

Vastuuvastuu

Vakuutusmaksuvastuu vastaa tulevista vakuutustapahtumista johtuvien suoritusten pääoma-arvoa siltä osin kuin yhtiölle on syntynyt vastuuta työntekijän eläkelain tai yrittäjän eläkelain mukaisesti. Vakuutusmaksuvastuuna pidetään myös työntekijän eläkelain 169 §:n 5 momentissa tarkoitettuja vakuutusmaksun alennuksia tai muita vastaavia etuja varten ja jäljempänä sanottujen tappioiden peittämistä varten varattua vastuuta, joka jakautuu vakuutuksenottajille ositettuun (*ositettu lisävakuutusvastuu*) ja osittamattomaan osaan (*osittamaton lisävakuutusvastuu*). Ositettua lisävakuutusvastuuta saadaan käyttää vain työntekijän eläkelain 169 §:n 5 momentissa tarkoitettuihin vakuutusmaksun alennuksiin tai muihin vastaaviin etuihin. Vakuutusmaksuvastuuta lisäävää tai vähentävää osittamatonta lisävakuutusvastuuta voidaan käyttää vastuuvastuun lasku-
rusteiden muuttamisesta syntyneen tappion sekä myös muun tappion peittämiseen.

Eduskunnan vastaus EV 52/2022 vp

18 §

Siirrot ositettuun ja osittamattomaan lisävuutusvastuuseen

— — — — —
Jos työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuuspääoma on suurempi kuin vakavaraisuusraja, yhtiö voi siirtää ositettuun lisävuutusvastuuseen enintään työntekijän eläkelain 169 §:n 5 momentissa tarkoitetulla tavalla lasketun määrän.
— — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja sijoitusten hajauttamisesta annetun lain (315/2015) 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 956/2021, seuraavasti:

17 §

Tuottovaatimusriski ja vakuutusriski

Tuottovaatimusriskiluokan riskiarvo lasketaan sen estämättä, mitä 12 §:ssä säädetään, kaavalla

$$V_j = (k + b + C - \lambda S_j) A_j$$

jossa k on vastuuvelan laskemisessa käytettävä diskonttauskorko, b on laskentahetkeä seuraavana päivänä voimassa oleva työntekijän eläkelain (395/2006) 171 §:n 1 momentissa tarkoitettu eläkevastuun täydennyskerroin, S_j on tuottovaatimusriskille määritelty tappio-olettama ja A_j on vastuuvelka, josta on vähennetty työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 14 §:n 2 momentissa tarkoitettu osittamaton ja ositettu lisävuutusvastuu, eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 7 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu lisävuutusvastuu sekä erät, joita yrittäjän eläkelain (1272/2006) 139 §:n 2 momentin mukaan ei oteta huomioon vakuutusmaksuvastuussa.
— — — — —

Eduskunnan vastaus EV 52/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

merimieseläkelain 154 ja 155 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain (1290/2006) 154 §:n 2 kohta ja 155 §, sellaisena kuin niistä on
154 §:n 2 kohta laissa 78/2016, seuraavasti:

154 §

Eläkekassan vastuu vanhuuseläkkeestä

Eläkekassa on vastuussa:

2) määrästä, jolla eläkekassan vastuulla olevaa osaa on tarkistettu 155 §:n nojalla ja sosiaali- ja
terveysministeriön antamien laskuperusteiden mukaisesti; ja

155 §

Vanhuuseläkevastuiden tarkistaminen eläkevastuun täydennyskertoimella

Vanhuuseläkkeiden rahastoituja osia tarkistetaan vuosittain määrällä, joka lasketaan 202 §:n
nojalla säädettyihin laskuperusteisiin sisällytettävän työntekijän eläkelain 171 §:ssä tarkoitetun
eläkevastuun täydennyskertoimen perusteen avulla.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain 6 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain (946/2021) 6 luvun 3 §:n 3 momentti seuraavasti:

6 luku

Tilinpäätös ja toimintakertomus

3 §

Tasaava ja osakaskohtainen kirjanpito eläkesäätiössä

Tasaavassa järjestelmässä eläkesäätiölle suoritettava vakuutusmaksu jaetaan kunkin osakkaan hyväksi eläkesäätiön säännöissä määrättyllä tavalla. Osakkaan vastuuvelan katteena on vastuuvেলা vastaava suhteellinen osa eläkesäätiön varoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 11.5.2022

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri